

bespisning selvfølgelig er størst i Storbyerne med den udviklede Fabrikdrift, med Sæsonarbejde og den knugende Arbejdsløshed i visse Tider af Aaret, større end ude paa Landet, hvor man paa forskellig Maade slaar sig gennem Aaret i en, om jeg saa maa sige, permanent daarlig Tilstand i Modsætning til Byernes Sæsonarbejde og Sæsonarbejdsløshed. Men Beretningen fra 1899 oplyser, at der er over 7000 Børn i Landkommunerne, der enten aldrig faa varm Mad eller dog kun højst 3 Gange om Ugen. Jeg erken-der, at der er flere Børn paa Landet, der faa varm Mad, end i Byerne, og det er et af Lyspunkterne ved Børnearbejdet paa Landet. Fattigfolks Børn sendes ud som Tjenestdreng, medens Bydrengene og Fabrikdrengene i Storbyen henslæbe deres Liv fra Morgen til Middag eller fra Middag til Aften indenfor Fabrikkens usunde Mure, hvor de desværre ikke faa varm Mad. Men alligevel var der, som sagt, over 7000 Børn paa Landet, der manglede den varme Mad.

Lad mig i denne Forbindelse nævne et Par andre Tal, der illustrere Trangen. Det oplyses i den Statistik, der er udgivet af Københavns Kommunalbestyrelse i 1905 om Børneantallet og Børnedødeligheden, at for hver 100 Dødsfald blandt Børn, hvis Forældre i Folketællingsøjeblikket boede i Lejligheder paa 3 Værelser og derover, var der 129 Dødsfald blandt Børn i Toværelseslejligheder og 179 blandt de Børn, hvis Forældre bo i Etværelseslejligheder. Det hedder i Bemærkningerne til disse Tal, at den overordentlig store Forskel i Dødelighed maa udledes af de højst forskellige økonomiske Vilkaar. Selvfølgelig er det ikke Etværelseslejligheden alene, der medfører den store Dødelighed blandt Børnene der, det er, som der skrives, særlig de forskellige økonomiske Vilkaar, der bevirke det. Med andre Ord de Børn, hvis Forældre ere saa fattige, at de kun have Raad til at leje sig en Lejlighed paa 1 Værelse, maaske med et Køkken, maaske uden, dø i større Antal end de, der ere saa heldige, om jeg saa maa sige, at vokse op i Toværelseslejligheder. De, der vokse op i Treværelseslejligheder, ere endda saa heldige, at der blandt dem er 29 færre Dødsfald pr. 100 end blandt dem i Toværelseslejlighederne. Foruden de mange andre Fordele, der hænge sammen med Gennemførelsen af Skolebespisningen, vil der altsaa ogsaa være den Fordele, at Børnedødeligheden kan indskrænkes. Og et Samfundsgode regnes det dog

altid for, at saa mange som muligt af de Børn, der fødes, kunne vokse op til nyttige Borgere. Paa alle Maader søger man jo ved de Midler, der staa til Raadighed, at værne om Børnenes Liv. Hvis et Barn i den spæde Barnealder bliver sygt og kommer paa Hospitalet, vaage Lægerne med al tænkelig Omhu over, at dette Liv ikke udslukkes for tidligt, og sørges for, at det plejes og værnes saaledes, at Barnet kan vokse op og blive til en nyttig Samfundsborger. Men vi, der have Adgang til paa visse Omraader her at øve Indflydelse, have hidtil roligt set paa, at der dør 79 flere Børn pr. Hundrede i Etværelseslejligheder end i Lejligheder med 3 Værelser, og vi vide —, det tror jeg, ingen tør bestride —, at det hænger sammen med, at de økonomiske Forhold hos Beboerne i hine Lejligheder ere daarligere end hos dem i større Lejligheder.

Ved tidligere Forhandlinger om denne Sag og ved den gældende Lov er der stadig henvist til Godgørenheden. Det forekommer os, at det ikke er særlig tiltalende, at der saaledes fra Lovgivningsmagts Side stadig henvises til, at paa dette Omraade bør Godgørenheden træde hjælpende til. Der er dog ganske sikkert et betydeligt Flertal i vort Lands Befolkning, som er enigt om, at Skolen skal være en offentlig Institution, at Stat og Kommune i Forening eller hver for sig — derom kan der maaske være afvigende Meninger — skulle give alle Børn Adgang til Undervisning. Det kræves ikke, at Godgørenheden skal træde til og yde sit Bidrag, for at Skolen overhovedet kan bestaa. Der kræves ikke Godgørenhed for at tilvejebringe Lære- og Undervisningsmidler i Skolen. Men det forekommer os, at Skolebespisning er et saa naturligt Led i Skolegerningen og bør være i saa nøje Tilslutning til Undervisningen, at man burde gøre denne Sag til en Skolesag for derved at opnaa endnu bedre Resultater af Skolegerningen, idet man satte Mæthed i Stedet for Sult hos Børnene. Men foruden til det utiltalende, der er ved Henvisningen til Godgørenheden, maa der henses til, at denne ikke strækker til overfor de mange, der lide Nød. Vi anerkende fuldt ud de hæderlige Bestræbelser, der mange Steder ere gjorte paa ved Indsamlinger gennem Foreninger og Komitéer at skaffe Penge til at mætte de sultne Børn. Vi anerkende de udmærkede humane Bestræbelser, som ligge til Grund for denne Virksomhed, men vi kunne paa den anden Side ikke tilbageholde vort Ønske om at